

Länsstyrelsen
Norrbotten

Meddelande

1 (3)

Datum
2025-10-28

Diarienummer
13063-2025

Svenska kyrkan Övertorneå församling
vegaelisabeth.kihlstrom@svenskakyrkan.se
magnus.aasa@svenskakyrkan.se

Meddelande om preliminärt resultat av arkeologisk undersökning

Arkeologerna, Statens Historiska museer, har nu redovisat det preliminära resultatet av den arkeologiska undersökningen inför byggnation av den nya kyrkan i Hietaniemi, Övertorneå kommun.

Länsstyrelsens bedömning är att det inte behövs några fler arkeologiska insatser på platsen för den nedbrunna kyrkan och klockstapeln. De fornlämningar som fanns där är nu undersökta, dokumenterade och borttagna och utgör inte längre något hinder för de arbeten ni nu planerar på platsen. Ni kan därför påbörja de arbeten som krävs på platsen inför er nya kyrka. Beslutet i ärendet, daterat 2025-08-25, är också ert tillstånd enligt 2 kap. kulturmiljölagen.

I samband med att ni ansökte om tillstånd till ingrepp i fornlämning meddelade ni att stenläggningen/plattorna kring och mellan kyrkogrunden och grunden efter klockstapeln inte skulle ingå i den arkeologiska undersökningen. Vi upplyser därför om att ni måste samråda med oss på nytt om ni behöver schakta, ta bort eller göra några andra markgrepp i och under stenläggningen utanför de områden, det vill säga platsen för kyrkan respektive klockstapeln, som är arkeologiskt undersökta, se blåmarkerade områden på figur nedan. Det kan i så fall behövas någon form av arkeologisk insats. Detta eftersom det kan finnas fornlämningar bevarade under stenläggningen. Det går bra att köra på stenläggningen, men inte skada marken under den.

Länsstyrelsen kommer att fatta beslut om resterande moment av det arkeologiska uppdraget i början av 2026. Vi kommer att bekosta detta arbete med medel från kulturmiljöanslaget för att avlasta er kostnaderna för dessa moment som normalt ska betalas av er. Detta då det rör sig om ett mindre arbetsföretag. De slutliga resultaten kommer att redovisas i en rapport som ni kommer att få ta del av. Så snart arkeologerna är klara med analyser av benmaterialet och

begravningarna kommer vi att meddela er om detta. De kan då återlämnas till församlingen för återbegravning, vilket ni meddelat oss är er önskan. Vi ser fram emot fortsatt dialog med er om detta när det blir aktuellt.

Observera att det här meddelandet endast gäller fornlämningar. Behövs andra tillstånd inför ett arbete behöver ni söka det särskilt. Ni behöver även samråda med våra byggnadsantikvarier inför ert fortsatta arbete.

Sammanfattning av det preliminära resultatet av undersökningen

Vid undersökningen hittade arkeologerna förhållandevis välbevarade lämningar efter det 1600-talskapell som enligt skriftliga källor och historiska kartor skulle ha legat på platsen för den nu nedbrunna kyrkan. Arkeologerna hittade även hittills okända lämningar från 1700-talskyrkan som fanns bevarade i marken under kyrkans golv. Lämningarna består av konstruktionsdelar främst i trä från kapellet och kyrkan, 20 gravkammare byggda av timmer/trä och cirka 85 begravingar efter vuxna och barn. Vid kommande analyser kommer antalet begrävda troligen att öka. Begravingarna är både från tiden för 1600-talskapellet och 1700-talskyrkan, fram till omkring år 1830 då det blev förbjudet att begrava i kyrkobyggnader. En del av begravingarna var välbevarade, det vill säga den begrävde låg kvar på den plats där hen gravlades och delar av kistorna fanns kvar. I kamrarna hade flera begrävts intill, och ibland ovanpå, varandra. Många begravingar hade flyttats eller störts dels i samband med byggandet av 1700-talskyrkan, dels vid ombyggnationer och renoveringar av densamma. Därför låg det ben från de gravlagda spridda i den omrörda sanden. Vid undersökningen hittade arkeologerna också många föremål. De flesta var mynt, där de äldsta är från 1630-talet, nålar från klädedräkter och svepningar, några smycken, textildelar, kisthandtag, kritpipor och träföremål. Den hittills enda lämningen efter den gamla marknadsplatsen på Kyrkudden är en senmedeltida arborstspilspets i järn. Detta kan dock ändras när resultaten har bearbetats och analyser är klara. Kommande bearbetning av resultatet och analyser av materialet kommer att ge ny kunskap om de båda tidigare kyrkorna, de som begrävts där och deras levnadsförhållanden.

Cecilia Grusmark
Antikvarie/arknolog

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta mig, Cecilia Grusmark, för frågor på telefon 010-2255430 eller via e-post cecilia.grusmark@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 13063-2025 i ämnesraden för e-post.

Det går även bra att ringa till Länsstyrelsens växel, telefon 010-225 50 00.

Kopia till

tore.svedlund@svenskakyrkan.se

Figur

Figur. Blåmarkerade områden är de områden som är arkeologiskt undersökta. Områden utanför dessa, som stenläggningen, är inte undersökta arkeologiskt. Skala 1:250. Foto från ovan: Arkeologerna, Statens Historiska museer.